

Barn i sorg og krise

beredskapsplan for barnehagene i Gaivuona Suohkan/ Kåfjord kommune

Felles sorg/ kriseplan for Kåfjord barnehager

Kontaktpersoner for deltakelse i sorg- og krisearbeid

Nødtelefon ved ulykker: 113

Øyeblikkelig hjelp på dagtid: 415 76 543

Kåfjord prestekontor: 777 18 114

Prest:

Vakthavende prest, om vår prest er utilgjengelig: 970 63 827

Birtavarre Helsestasjon: 777 19 330

Helsesøster Siv Vatne: 777 19 333

Kriseteam, kontaktperson Arthur Kjellstup Olsen, Lege

PPT Iris Birkelund: 777 70 600

Mediestrategi: Styrer/ pedagogisk leder har ansvaret for all kontakt med media.

VED BUSKAP OM ET BARNES DØD

Får du beskjed etter at barnehagedagen er slutt, må du forberede deg på en annerledes barnehage dag.

1. Du må få bekreftet informasjonen av en prest eller en annen off. instans
2. Styrer har ansvaret for at presten blir kontaktet, og du må få svar på følgende:
  - når døde barnet
  - hvordan døde barnet
  - var det andre barn til stede, hvor er den døde nå
3. Foresatte kontaktes av styrer/ pedagogisk leder. Informasjon om hva barnehagen vil gjøre videre gis de foresatte
4. Styrer kontakter alle tilsatte ved barnehagen og informerer, og innkaller alle til kl. 07.30 neste dag. Alle ansatte møter i barnehage.
5. Barnehagen åpnes. Prest og passende helsepersonell er til stede for å bistå de som måtte trenge det
6. Hvis dødsfallet skjer i løpet av barnehagedagen, må ikke barna sendes hjem uten at foresatte er kontaktet

2. DAG FØR MØTET MED BARNA

- Ansatte informeres om det som har skjedd
- Flagget heises på halv stang
- Et bord i gangen (alle avdelinger), pluss den avdelingen barnet hadde plassen sin, pyntes med lys, blomster og bilde av barnet
- Minnebok legges på bordet i gangen (barnets avdeling). Alle som ønsker kan skrive en hilsen i denne. Boken leveres de foresatte i ettertid.
- i minnekista, på lager, finnes hvite lys, duk, blomstervase og billedramme. Kontakt styrer eller IKT- ansvarlig for bilde.

SAMTALE I BARNEHAGEN/ AVDELINGEN

- Barna møter på sine avdelinger, før fellesmarkering på den største avdelingen. De blir her informert hva som har skjedd og hva som skal skje denne dagen. Barna må få korrekt og riktig svar på spørsmålet om dødsfallet
  - I barnehagen må de ansatte og prest være til hjelp og støtte. Presten er i barnehagen hele dagen.

MARKERING I BARNEHAGEN

1. Minnetale ved styrer/ pedagogisk leder
2. Vi synger salmen: ”ingen er så trygg i fare”
3. Presten snakker med barna
4. Vi synger salmene: ”Alltid freidig” og Måne og sol”

Infoskriv om vanlige sorgreaksjoner sendes hjem med alle barna.

INFOSKRIV TIL FORESATTE

Barn knytter seg tidlig til sine nærmeste (andre mennesker), og vil få reaksjoner på at noen i deres nærmeste omgangskrets nå er borte. Barn reagerer forskjellig på krise og sorg, men de vanligste reaksjoner hos barn i førskolealderen er:

Sjokkreaksjon med uvirkelighetsfølelser (ved akutte kriser).

Tristhet, lengsel, savn, tretthet, konsentrasjonsvansker, angst, separasjonsproblemer, tilbaketrekking, søvnforstyrrelser oppmerksomhetskrevede atferd, aggresjon, kroppslige plager.

Det er vanskelig å se at barn har det vondt. Vi ser at de gråter og er tristem for i neste øyeblikk å gå ut å leke. Det er viktig å huske på at barns sorg er like store som de voksnes, selv om de går inn og ut av sorgen. Din rolle som foresatte er viktig for barnets sorgbearbeidelse.

Råd for å hjelpe barn i sorg:

- **Inform**er barnet direkte, sannferdig, ærlig og beskrivende om hva som har skjedd. **Husk: fantasi er ofte verre enn virkelighet. Får barnet nok informasjon, har barnet større mulighet for å mestre situasjonen.**
- **Lytt** til hva barnet synes er vanskelig, og la barnet sørge ”i sitt tempo”.
- **Vær sammen.** Unngå at barnet sitter alene med sine tanker og følelser.
- **Vis gjerne bilder av den døde, og la barna være delaktig i samtaler rundt den døde.**
- **La barnet være med på syning og begravelse om mulig. Markering og ritualer fremmer barnets sorgarbeid og er et godt utgangspunkt for samtaler mellom dere senere.**
- **Ta kontakt med styrer/ pedagogisk leder og informer om barnets reaksjoner om nødvendig.**

3. DAG – TIL BEGRAVELSESDAGEN

- Pedagogisk leder har fortløpende kontakt med hjemmet (Om ønskelig) for å informere hva barnehagen gjør/ vil gjøre.
- Tenning av lys og samtaler gjennomføres på den avdelingen barnet tilhørte.
- Kondolanse til hjemmet: tegninger, skriv i minnebok.
- Forberede evt. syning, samtale med prest før syning.
- Varier dagen med vanlig barnehagedag og sorgarbeid.
- Presten har avklart med foresatte om barnehagens deltakelse i begravelsen. Presten kommer i barnehagen og forteller om begravelsesdagen.
- Foreldremøte avholdes i denne perioden.

BEGRAVELSESDAGEN

- Flagget heises på halv stang.
- Barna møter i barnehagen. Foreldremøte har avklart organiseringen av denne dagen.
- Styre legger ned krans fra barnehagen, og pedagogisk leder har egen hilsen om ønskelig.
- Barnehagen er åpen for alle denne dagen. Styrer har ansvaret.

DEN TOMME Plassen

- Den dødes eiendeler leveres foresatte innen en måned etter dødsfallet.
- Fødsels-, og dødsdagen markeres. Egen markering ved høytider.
- Graven besøkes. Ta kontakt med foresatte før barnehagen besøker graven.
- Kamerater/ venner kan vise avvikende atferd etter en tid (aggresjon og apati). Dette kan være tegn på sorg, som de må få hjelp til å bearbeide.

ALVORLIG ULYKKER I BARNEHAGEN

- Den voksen som først kommer til stedet holder elevene unna ulykkesstedet, og sender en elev inn for å hente styrer og/ eller andre voksne.
- Ambulanse tilkalles tlf **113**, (politi tlf **110**)
- Øyeblikkelig hjelp på dagtid kan også nås på tlf: **415 76 653**
- Nødvendig førstehjelp gis barnet. Oppdatert førstehjelpskrin henger på vegg på kontor/ garderobe.
- Barna samles i grupper for å snakke om hendelen. Det må tas spesielt hånd om søsken til den skadde.
- Barn med sjokktilstand særbehandles. Tilkall evt. lege og varsle foresatte.

- En av personalet tar seg av de barna som har vært vitne til ulykken.
Foresatte varsles.

Å FØLGE ET BARN LANGVARIG SYKDOM

- Når en av ansatte får beskjed av pårørende om et barns langvarig sykdom, kan helsesøster kontaktes for å få best mulig informasjon om sykdommen.
- Personalet informeres. Styrer og helsesøster informerer barna i barnehagen.
- Barnas foresatte kan informeres dersom pårørende til den syke samtykker.
Det kan skje gjennom et foreldremøte der helsesøster er tilstede.
- Besøk, ring og send hilsninger etter avtale med pårørende.
- Vær åpen i barnehagen om hva som skjer med barnet, etter tillatelse fra foresatte.

NÅR ET BARN MISTER SØSKEN/ FORESATTE

- Når barnehagen har fått beskjed om dødsfallet må det avklares om/ når barna skal orienteres.
- Styrer/ pedagogisk leder kontakter familien, og blir enige om hvilken informasjon som skal gis.
- Styrer/ pedagogisk leder informerer alle i barnehagen. Barna kan tegne hilsen til barnet.
- Barnehagen burde vært representert i begravelsen.
- Om ønskelig fra pårørende, kan barna sammen med sine foresatte delta i begravelsen.

NÅR EN ANSATT DØR

- Den i personale som først får beskjed, varsler styrer umiddelbart.
- Styrer sammenkaller til møte der hele barnehagens personale får informasjon og kan samtale hva som har hendt.
- Styrer informerer barna.
- Styrer informerer utad.
- Marker med lys, blomster, bilde og minnebok i gangen.
- Foreldremøte. Styrer har ansvaret.
- La barna få delta i begravelsen sammen med foresatte, om det er ønskelig.
- Barnehagen sender en bårhilsen.
- Forsøk å etablere de daglige rutiner i barnehagen så fort som mulig, men gi også rom for sorgarbeid.
- Tilstreb best mulig voksenkontinuitet.
- La barna få anledning til å samtale og vær obs på sorgreaksjoner.

Forslag til brev til innkalling til foreldremøte ved et barns død.

Til de foresatte

-----barnehage, den.....

Det er dyp sorg jeg kaller inn til foreldremøte.....dag, den.....kl.....

Som dere vet er et barn i barnehagen vår,.....Død.

Det som har hendt har gjort dypt inntrykk på oss alle, og vil prege oss i lang tid fremover.

Jeg vil gjerne ha en samtale med dere om hvordan barna har reagert på det som har skjedd, og hvordan vi vil forholde oss i dagene som kommer.
Det vil også bli holdt en orientering om sorgreaksjon hos barna.

Til orientering;

I forbindelse med dødsfallet har vi i barnehage foretatt oss dette:

Jeg ønsker alle velkommen til foreldremøtet, og håper inderlig at alle barna blir representert på møtet.

Vennlig hilsen

Forslag til brev til foreldre i barnehagen ved en ansatts død.

Til de foresatte

.....barnehage, den.....

Det er tungt og trist å måtte gi beskjed om at vår kjære kollega.....
er død.

Det innkalles til foreldremøte.....dag, den.....kl.....i
barnehagen.

Barnehagen vil samtale med dere hvordan vi skal forholde oss i dagene
fremover og under begravelsen.

Det kan være viktig å få gjennomgå de sorgreaksjonene som barn kan få
både på kort og lengre sikt.

Til orientering:

Etter at beskjeden om dødsfallet kom, har vi gjort dette:

Vel møtte til foreldremøte

Vennlig hilsen